

**FRANCUSKA SZLACHTA LIBERALNA
A REWOLUCJA**

MAREK MOSAKOWSKI

PRZEMYSŁAW KOSSAKOWSKI

FRANCUSKA SZLACHTA LIBERALNA A REWOLUCJA

WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU GDAŃSKIEGO
GDAŃSK 2020

Recenzent
dr hab. Monika Malinowska

Redaktor Wydawnictwa
Jolanta Stecewicz

Projekt okładki i stron tytułowych
Karolina Johnson

Na okładce
Charles Thévenin, *La Fête de la Fédération, le 14 juillet 1790, au Champ-de-Mars,*
1796, Paryż, w zbiorach Musée Carnavalet
(Wikipedia, wykorzystano na prawach wolnego dostępu)

Skład i łamanie
Mariusz Szewczyk

Publikacja sfinansowana ze środków:
Dziekana Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Gdańskiego
Instytutu Filologii Romańskiej Uniwersytetu Gdańskiego

Książka powstała w Pracowni Badań nad Oświeceniem i Rewolucją Francuską
przy Instytucie Filologii Romańskiej Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-049-2

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel./fax 58 523 11 37, tel. 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. 58 523 14 49; fax 58 551 05 32

Spis treści

WSTĘP

Kilka słów o francuskiej szlachcie w XVIII wieku / 7

(Marek Mosakowski)

ROZDZIAŁ I

Chrétien-Guillaume de Malesherbes. Zlekceważone przestrogi Kasandry / 24

(Marek Mosakowski)

ROZDZIAŁ II

Honoré-Gabriel de Mirabeau. Między ludem a królem / 63

(Przemysław Kossakowski)

ROZDZIAŁ III

Filip Égalité – obywatel książę krwi / 98

(Przemysław Kossakowski)

ROZDZIAŁ IV

Paul de Barras. Rewolucja jako awans społeczny prowincjonalnej szlachty / 137

(Marek Mosakowski)

ZAKOŃCZENIE

Losy szlachty. Co zostało z liberalnego projektu? / 175

(Przemysław Kossakowski)

BIBLIOGRAFIA / 189